

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/66/2024
Identifikačné číslo spisu:	8222201455
Dátum vydania rozhodnutia:	28.05.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Brňák
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:8222201455.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Brňáka a členiek senátu JUDr. Martiny Valentovej a JUDr. Andrey Dudášovej v spore žalobcu J. E., L., P. XXXX/XX, zastúpeného advokátkou JUDr. Ivetou Rajtákovou, Košice, Štúrova 20, proti žalovanému Y. J., R. XXX, zastúpenému advokátom JUDr. Michalom Roháčom, Humenné, Šmidkého 494/65, o zaplatenie 36.513,31 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 2C/47/2022, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 19. februára 2024 sp. zn. 7Co/33/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a .

Žalobca má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bardejov (ďalej aj „prvostupňový súd“ alebo „súd prvej inštancie“) ostatným rozsudkom z 22. februára 2023 č. k. 2C/47/2022-75 zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi 36.513,31 eura s bližšie určeným úrokom z omeškania a žalobcovi priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 25,50 %.

1.1. Prvostupňový súd na základe vykonaného dokazovania mal za preukázané, že dňa 16. júna 2006 bola žalobcom a žalovaným podpísaná listina označená ako Zmluva o pôžičke uzavretá podľa ust. § 657 a nasl. OZ (pravosť vlastnoručných podpisov žalobcu a žalovaného bola overená pred Notárskym úradom JUDr. H. v L.). Zmluvu podpísal žalobca ako veriteľ a žalovaný ako dlžník. Z obsahu listiny vyplýva, že veriteľ poskytol dlžníkovi v hotovosti sumu 600.000 Sk dňa 16. januára 2006 a sumu 500.000 Sk dňa 07. júna 2006. Sumu 1.100.000 Sk sa dlžník zaviazal splácať v pravidelných mesačných splátkach vo výške 5.000 Sk počnúc mesiacom 01/2007 v hotovosti k rukám veriteľa, najneskôr k 20. dňu príslušného mesiaca.

1.2. Ďalej poukázal na čl. II uvedenej zmluvy („Dlžník svojim podpisom potvrdzuje prevzatie peňažnej pôžičky v sume 600.000 Sk od veriteľa a to dňa 16. 01. 2006 podľa bodu I. tejto zmluvy a súčasne potvrdzuje, že dňa 07.06.2006 prevzal od veriteľa čiastku 500.000 Sk ako pôžičku. Dlžník sa svojim

podpisom zaväzuje celkovú dlžnú sumu 1.100.000 Sk ... osobne vrátiť veriteľovi v pravidelných mesačných splátkach po 5.000 Sk počnúc mesiacom január 2007 v hotovosti k jeho rukám. Jednotlivé mesačné splátky po 5.000 Sk z poskytnutej pôžičky vo výške 1.100.000 Sk sú splatné najneskôr do 20. dňa príslušného mesiaca. Veriteľ dlžníkovi na požiadanie vystaví potvrdenie o splatení jednotlivých splátok dlhu. Dlžník môže splatiť v splátke aj ľubovoľne vyššiu čiastku splátky ako dohodnutých 5.000,- Sk mesačne") a uviedol, že „[z]o znenia zmluvy vyplýva aj úmysel (záväzok/ prísľub) dlžníka vrátiť požičanú sumu peňazí veriteľovi (teda, že ju zaplatí v pravidelných splátkach po 5.000 Sk mesačne od 01/2007). Uvedené vyplýva z čl. II Zmluvy. Preto ma súd zato, že aj napriek vysloveniu neplatnosti uznania dlhu dlžníkom vo vzťahu k čl. IV Zmluvy (na základe predchádzajúceho názoru dovolacieho súdu, pozn.), je uznávací prejav žalovaného v kontexte celého znenia zmluvy, platným právnym úkonom spĺňajúcim podmienky uvedené v ust. § 558 OZ (že dlžník uznáva svoj dlh, čo do dôvodu a výšky a že svoj dlh vráti/zaplatí v splátkach). Dlh reálne vznikol odovzdaním peňazí, tak ako súd konštatuje vyššie..

1.3. Ďalej uviedol, že dlh žalovaného vznikol odovzdaním peňazí už dňa 16. januára 2006 a 07. júna 2006, teda existoval v čase podpísania zmluvy o pôžičke dňa 16. júna 2006, kedy došlo najneskôr k ukončeniu kontraktácie medzi stranami sporu čo do právneho úkonu - uzavretia zmluvy o pôžičke, podmienkach jej splácania pod. a so stanovením ďalších práv a povinností zmluvných strán, či iných právnych úkonov. Z uvedeného tiež vyplývalo, že sa neuznával dlh, ktorý ešte nevznikol, resp. uznanie dlhu žalovaným sa nevykonalo v ten istý deň ako bola poskytnutá pôžička.

1.4. Prvostupňový súd k námietke žalovaného, že nárok žalobcu je premlčaný (pre neplatnosť uznania dlhu a uplynutie všeobecnej 3 - ročnej premlčacej doby) uzavrel, že „[v] prípade uznania dlhu dlžníkom platí, že právo sa premlčuje za desať rokov odo dňa, keď k uznaniu došlo (čo by bolo odo dňa 16. 06. 2006); ak bola však v uznaní uvedená lehota na plnenie, plynie premlčacia doba od uplynutia tejto lehoty (§ 110 ods. 1 druhá veta OZ). Avšak v prípade podľa ust. § 110 ods. 2 OZ by táto premlčacia doba plynula odo dňa prvej nezaplatenej splátky, teda od 20. 01. 2007. Počiatok plynutia premlčacej doby možno ustáliť najneskôr splatnosťou prvej nezaplatenej splátky v mesiaci 01/2007 (t.j dňa 20.1.2007). Z tohto plynie záver, že žalobca si uplatnil nárok voči žalovanému včas (v rámci plynutia 10- ročnej premlčacej doby počítanej odo dňa 20. 01. 2007; aj v rámci plynutia doby počítanej odo dňa uznania dlhu v zmluve zo dňa 16. 06. 2006), a teda nedošlo k premlčaniu jeho nároku v premlčacej dobe uvedenej v cit. ust. OZ. Je nepochybné, že ak má súd zato, že žalovaný platne uznal svoj dlh, platí v tomto prípade premlčacia doba podľa ust. § 110 OZ. K uvedenému súd dodáva, že ak by súd nemal za preukázané uznanie dlhu, či zosplatnenie dlhu a teda platilo by dojednanie o platení dlhu v splátkach, tak súd poukazuje na skutočnosť, že v tomto čase by neboli splatné ešte všetky splátky (koniec splácania by pripadol na 04/2025) a navyše by boli nepremľané splátky splatné od 02/2013 doposiaľ (3- ročná premlčacia doba) ... Vzhľadom na vyššie zistený skutkový stav súd dospel k záveru, že zmluva o pôžičke, dojednanie o zosplatnení dlhu podľa § 656 OZ a jednostranné uznanie dlhu žalovaným sú platnými právnymi úkonmi v zmysle cit. ust. Občianskeho zákonníka a teda na ich základe je žalovaný povinný plniť dlh žalobcovi".

1.5. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 CSP v spojení s § 262 CSP.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovaného ostatným rozsudkom z 19. februára 2024 sp. zn. 7Co/33/2023 potvrdil prvostupňový rozsudok a vyslovil, že žalobcovi sa nepriznáva náhrada trov odvolacieho konania a žalovaný nemá právo na ich náhradu.

2.1. Odvolací súd konštatoval, že v posudzovanej veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkázal.

2.2. K odvolacím námietkam žalovaného uviedol, že nebolo možné stotožniť sa s argumentáciou žalovaného o nerešpektovaní právneho názoru Najvyššieho súdu SR vysloveného v uznesení zo dňa 29. apríla 2021 sp. zn. 7Cdo 44/2020. Ako to vyplýva z odôvodnenia uvedeného rozhodnutia, Najvyšší súd Slovenskej republiky sa zaoberal len uznávacím prejavom žalovaného v bode IV. Zmluvy o pôžičke.

2.3. K samotnej zmluve o pôžičke (č. 1. 7 a 8 spisu), ktorá bola veriteľom a dlžníkom podpísaná 16. júna 2006 (k jej uzavretiu došlo až po poskytnutí dvoch pôžičiek vo výške 600.000 Sk dňa 16. januára 2006 a vo výške 500.000 Sk dňa 07. júna 2006) uviedol, že uvedená listina vzhľadom na dve už skôr uzatvorené neformálne zmluvy o pôžičke, pri ktorých došlo aj k reálnemu odovzdaniu predmetu

pôžičiek, nemá charakter zmluvy o pôžičke, nakoľko v deň jej uzatvorenia k žiadnemu reálnemu kontraktu nedošlo. Uvedenú listinu považoval odvolací súd za dlžobný úpis, ktorým dlžník písomne potvrdil, že dlhuje veriteľovi určitú sumu. Takýto úpis môže byť dlžníkom vydaný aj po uzavretí zmluvy a môžu byť s ním spojené i účinky uznania dlhu. Dlh žalovaného z titulu poskytnutej pôžičky vo výške 600.000 Sk dňa 16. januára 2006 a vo výške 500.000 Sk z titulu poskytnutej pôžičky dňa 07. júna 2006, priamo vyplýval z článku I. listiny označenej ako Zmluva o pôžičke. Zároveň článok II. vyššie uvedenej listiny podľa názoru odvolacieho súdu obsahuje náležitosti uznania dlhu vyžadované ust. § 558 OZ. Interpretujúc právny inštitút uznania dlhu následne odvolací súd vyslovil záver, že „[z] článku II. listiny označenej ako Zmluva o pôžičke, je zrejmé, že žalovaný ako dlžník svoj prejav o existencii dlhu urobil v čase po vzniku dlhu. V tomto prejave žalovaného je obsiahnutý i prejav o výške dlhu v sume 1.100.000 Sk, ako aj o dôvode vzniku tohto dlhu. Zároveň je v ňom uvedený tiež prísľub žalovaného dlh zaplatiť v mesačných splátkach po 5.000 Sk od mesiaca január 2007. Obsah článku II. listiny označenej ako Zmluva o pôžičke nevzbudzuje žiadne pochybnosti o tom, že ide o uznanie dlhu urobené v súlade s ust. § 558 Občianskeho zákonníka". A keďže k uznaniu dlhu došlo dňa 16. júna 2006 a žaloba vo veci samej bola podaná dňa 25. januára 2016, teda ešte pred uplynutím 10-ročnej premlčacej doby, nárok uplatnený žalobou premlčaný nebol; prvoinštančný súd správne postupoval, ak na námietku premlčaniu vznesenú žalovaným neprihliadol.

2.4. Keďže v odvolacom konaní úspešnému žalobcovi žiadne trovy nevznikli, odvolací súd mu ich náhradu nepriznal.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“), a to podľa § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. b) (v ďalšom texte už formálne a vecne poukazoval na písm. a), pozn.) CSP. Po opise priebehu konania navrhol napadnuté odvolacie rozhodnutie najvyšším súdom zmeniť tak, že žalobu zamietne a prizná mu náhradu trov konania, alternatívne zrušiť obe rozhodnutia nižších súdov a vec vrátiť prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

3.1. V súvislosti s dovolaním podľa § 420 písm. f) CSP namietal, že nižšie súdy v ostatných svojich rozhodnutiach nerešpektovali právny názor vyslovený v predchádzajúcom zrušujúcom uznesení odvolacieho súdu z 29. apríla 2021 sp. zn. 7Cdo/44/2020, čím bol narušený princíp právnej istoty (3Cdo/12/2016) a bolo porušené právo na spravodlivý proces. Podľa jeho názoru dovolací súd v uvedenom rozhodnutí „posúdil neplatnosť uznávacieho prejavu komplexne ako celku ... Je vrcholne nepravdepodobné, že by ... dovolací súd ... vyvodil svoj právny záver o neplatnosti uznávacieho prejavu len z čl. IV zmluvy". Ďalej namietal nedostatok dôvodov, nepreskúmateľnosť a arbitrárnosť („odvolací súd sa nijakým spôsobom nevysporiadal s podstatnými vecnými argumentami dovolateľa“), poukazujúc pritom na ustanovenia § 220 ods. 2 a § 387 ods. 3 CSP.

3.2. V súvislosti s dovolaním podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP žalovaný namietal, že odvolací súd nesprávne právne posúdil otázku uznania dlhu, keď ho v okolnostiach posudzovanej veci považoval za platné (podľa čl. II zmluvy). Podľa názoru žalovaného bolo uznanie dlhu neplatné, pretože nespĺňalo náležitosti uvedené v § 558 OZ - vyjadrenie prísľubu zaplatiť dlh, nešlo o jednostranný úkon dlžníka adresovaný veriteľovi ani nešlo o dlh, ktorý už vznikol („Podľa nášho názoru je možné uznať dlh, ktorý je dlhom teda už vznikol a nie potenciálny dlh ktorý v budúcnosti môže vzniknúť"). V tomto ohľade poukázal na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/116/2009, 4MCdo/1/2007, R 25/1993, 3Cdo/79/2005.

4. Žalobca vo svojom stanovisku k dovolaniu žalovaného navrhol, aby dovolací súd dovolanie odmietol resp. zamietol a priznal mu náhradu dovolacích trov. V podstatnom uviedol, že dovolací súd v rozhodnutí 7Cdo/44/2020 „celkom jednoznačne posudzoval (iba, pozn.) správnosť právneho posúdenia bodu IV zmluvy o pôžičke" a poukázal na správne právne závery odvolacieho súdu.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd" alebo „dovolací súd") ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je sčasti prípustné, vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 CSP, avšak nie je dôvodné.

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

6. Dovolať vyvodzuje prípustnosť ním podaného dovolania (aj) z § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolať uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

7.1. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolaťu tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto skúmal opodstatnenosť argumentácie žalovaného, že v konaní došlo k ním tvrdeným vadám zmätočnosti.

7.2. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolaťu súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolaťu vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. Dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

8. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na neustrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

9. Žalovaný v podanom dovolaní v súvislosti s § 420 písm. f) CSP namietal nedostatok dôvodov, nepreskúmateľnosť a arbitrárnosť (bod 3.1.).

10. Podľa názoru vec prejednávajúceho odvolacieho senátu i keď nepreskúmateľnosť rozhodnutia pre nedostatok jeho riadneho odôvodnenia je takým nesprávnym procesným postupom, ktorý je spôsobilý znemožniť sporovej strane, aby uplatňovala svoje procesné práva v takej miere, že to má za následok porušenie práva na spravodlivý proces, v prejednávanej veci o taký prípad nešlo. Dovolaním napádaný rozsudok totiž uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská strán sporu k prerokúvanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i rozhodujúce skutočnosti, na základe ktorých vyvodil svoje právne závery vysvetlené v odôvodnení. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Odôvodnenie obidvoch rozsudkov v zásade zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Z odôvodnenia napadnutého odvolacieho rozhodnutia - v rozsahu dovolacích výhrad rozporujúcich súdmi konštatujúcich platnosť uznania dlhu (čo bolo v hre) - vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi

závermi na strane druhej. Argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie konzistentné, zvolené premisy aj závery, ku ktorým na ich základe odvolací súd dospel, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť. V rozsahu namietaných dovolacích výhrad nosné dôvody odvolacieho súdu spočívali v zistení, že sporná a súdmi posudzovaná listina označená ako zmluva o pôžičke podpísaná 16. júna 2006 - vzhľadom k tomu, že obe pôžičky (v sume 600.000 Sk a 500.000 Sk) boli žalovanému poskytnuté ešte pred 16. júnom 2006 (t.j. 16. januára 2006 a 07. júna 2006) - nemala charakter zmluvy o pôžičke, ale dlžobného úpisu, z ktorého obsahu (článku II.) vyplývali náležitosti uznania dlhu vyžadované ustanovením § 558 OZ. V tejto súvislosti odvolací súd uzavrel, že „[z] článku II. listiny označenej ako Zmluva o pôžičke, je zrejmé, že žalovaný ako dlžník svoj prejav o existencii dlhu urobil v čase po vzniku dlhu. V tomto prejave žalovaného je obsiahnutý i prejav o výške dlhu v sume 1.100.000 Sk, ako aj o dôvode vzniku tohto dlhu. Zároveň je v ňom uvedený tiež prísľub žalovaného dlh zaplatiť v mesačných splátkach po 5.000 Sk od mesiaca január 2007. Obsah článku II. listiny označenej ako Zmluva o pôžičke nevzbudzuje žiadne pochybnosti o tom, že ide o uznanie dlhu urobené v súlade s ust. § 558 Občianskeho zákonníka". Iné vecné aspekty súdmi posudzovaného žalobného nároku najvyšší súd v rámci podaného dovolania neposudzoval, keďže neboli žalovaným v dovolaní namietané. V neposlednom rade bol najvyšší súd dovolacími dôvodmi a zisteným skutkovým stavom viazaný (§ 440 a § 442 CSP). Vyslovené právne závery v kontexte so zisteným skutkovým stavom nemožno považovať za celkom zjavne neodôvodnené resp. právne nekonformné. Za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací (prvostupňový) súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv sporovej strany, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom.

11. Pre úplnosť dovolací súd poznamenáva, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia z hľadiska namietanej zmatečnej vady v zmysle § 420 písm. f) CSP, správnosť právnych záverov, ku ktorým odvolací súd dospel, nie je relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP v zásade nezakladá.

12. Žalovaný v súvislosti s dovolaním podľa § 420 písm. f) CSP tiež namietal, že nižšie súdy v ostatných svojich rozhodnutiach nerešpektovali právny názor vyslovený v predchádzajúcom zrušujúcom uznesení dovolacieho súdu z 29. apríla 2021 sp. zn. 7Cdo/44/2020, čím bol narušený princíp právnej istoty a bolo porušené právo na spravodlivý proces (bod 3.1.).

12.1. Bez potreby hlbšej argumentácie najvyšší súd poukazuje na bod 38 odôvodnenia napadnutého odvolacieho rozhodnutia a na samotný právny názor vyslovený v uvedenom dovolacom rozhodnutí [7Cdo/44/2020 (bod 11. jeho dôvodov)] z ktorého je na prvý pohľad zrejmé, že dovolací súd tu posudzoval (iba) platnosť uznávajúceho prejavu žalovaného uvedeného v bode IV. zmluvy o pôžičke podpísanej 16. júna 2006, teda nezaoberal sa celou uvedenou zmluvou, poťažne ani bodom II. uvedenej zmluvy.

13. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že žalovaný neopodstatnene namietal, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP). Prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia preto nevyplýva.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP

14. Žalovaný vyvodzoval prípustnosť dovolania aj v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP, keď podľa jeho názoru odvolací súd nesprávne právne posúdil otázku uznania dlhu. V tejto súvislosti uviedol, že odvolací súd v okolnostiach posudzovanej veci považoval uznanie dlhu podľa čl. II posudzovanej zmluvy za platné, hoci podľa názoru žalovaného bolo uznanie dlhu neplatné, pretože nespĺňalo náležitosti uvedené v § 558 OZ (bod 3.2.).

15. So zreteľom na takto nastolenú právnu otázku a v situácii, na ktorú sa vzťahuje ustanovenie § 421 ods. 1 CSP, dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalovaného je v danom prípade procesne prípustné. Následne preto skúmal, či je podané dovolanie dôvodné (či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu skutočne vychádza z nesprávneho právneho posúdenia platnosti uznania dlhu), keďže

nastolená právna otázka nepochybne mala svoj význam pre nosné právne závery nižších súdov.

16. Právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej normy, ktorá vedie k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

17. Podľa § 657 OZ zmluvou o pôžičke prenecháva veriteľ dlžníkovi veci určené podľa druhu, najmä peniaze a dlžník sa zaväzuje vrátiť po uplynutí dohodnutej doby veci rovnakého druhu.

17.1. Podľa § 558 OZ ak niekto uzná písomne, že zaplatí svoj dlh určený čo do dôvodu aj výšky, predpokladá sa, že dlh v čase uznania trval. Pri premlčanom dlhu má také uznanie tento právny následok len ak ten, kto dlh uznal, vedel o jeho premlčaní.

17.2. Podľa čl. I. a II. listiny označenej ako zmluva o pôžičke podpísanej dňa 16. júna 2006 (č. I. 7 a 8 spisu) „Veriteľ dňa 16. januára 2006 požičal dlžníkovi sumu 600.000 Sk v hotovosti ... bezúročné v súlade s touto dohodou bez uvedenia účelu, na ktorý bude pôžička použitá. Veriteľ dňa 07. júna 2006 požičiava dlžníkovi sumu 500.000 Sk v hotovosti (slovom päťstotisíc slov. korún) bezúročné v súlade s touto dohodou bez uvedenia účelu, na ktorý bude pôžička použitá.“ (čl. I.). „Dlžník svojim podpisom potvrdzuje prevzatie pôžičky v sume 600.000 Sk od veriteľa, a to dňa 16. 01. 2006 podľa bodu I. tejto zmluvy a súčasne potvrdzuje, že dňa 07. 06. 2006 prevzal od veriteľa sumu 500.000 Sk ako pôžičku. Dlžník sa svojim podpisom zaväzuje celkovú dlžnú sumu 1.100.000 Sk (slovom jeden milión stotisíc slov. korún) osobne vrátiť veriteľovi v pravidelných mesačných splátkach po 5.000 Sk, počnúc mesiacom január 2007, v hotovosti k jeho rukám. Jednotlivé mesačné splátky po 5.000 Sk z poskytnutej pôžičky vo výške 1.100.000 Sk sú splatné najneskôr do 20. dňa príslušného mesiaca. Veriteľ dlžníkovi na požiadanie vystaví potvrdenie o splatení jednotlivých splátok dlhu. Dlžník môže splatiť v splátke aj ľubovoľne vyššiu čiastku splátky ako dohodnutých 5.000 Sk mesačne.“ (čl. II.).

18. Odvolací súd interpretujúc právne inštitúty zmluvy o pôžičke a uznanie dlhu vo väzbe na obsah článku II. listiny označenej ako zmluva o pôžičke podpísaná dňa 16. júna 2006 (ďalej len „listina“) za kľúčové považoval, že listinu v okolnostiach posudzovanej veci nemožno považovať za zmluvu o pôžičke, ale len za tzv. dlžobný úpis, nakoľko v listine uvedené obe pôžičky boli žalobcom žalovanému poskytnuté (zrealizované) už pred podpisom listiny (listina bola podpísaná 16. júna 2006 a pôžičky v sume 600.000 Sk a 500.000 Sk boli žalovanému poskytnuté 16. januára 2006 resp. 07. júna 2006), pričom pre uzavretie zmluvy o pôžičke sa nevyžaduje písomná forma. Takáto zmluva je zmluvou reálnou a k jej uzavretiu zákon vyžaduje i skutočné odovzdanie predmetu pôžičky veriteľom dlžníkovi. Podľa názoru odvolacieho súdu takýto dlžobný úpis môže byť dlžníkom vydaný aj po uzavretí zmluvy a môžu byť s ním spojené i účinky uznania dlhu. Jeho existencia uľahčuje veriteľovi procesnú situáciu v tom, že dôkazné bremeno ohľadne dlhu v tej výške, na akú vyznieva dlžobný úpis, prechádza z veriteľa na dlžníka. Dlh žalovaného z titulu poskytnutej pôžičky vo výške 600.000 Sk dňa 16. 01. 2006 a vo výške 500.000 Sk z titulu poskytnutej pôžičky dňa 07. 06. 2006, priamo vyplýval z článku I. listiny (bod 17.2.). Na základe uvedených skutkových a právnych východísk potom odvolací súd dospel k záveru, že čl. II. listiny (bod 17.2.) obsahuje náležitosti uznania dlhu vyžadované ustanovením § 558 OZ (bod 17.1.), teda išlo o jednostranný právny úkon dlžníka voči veriteľovi, mal písomnú formu, vyplýval z neho prísľub zaplatiť dlh, bol uvedený dôvod a výška dlhu. Prejav vôle uznať dlh čo do dôvodu a výšky bol určitý a zrozumiteľný, pretože bol (aj) výkladom podľa § 35 ods. 2 a § 37 ods. 1 OZ objektívne pochopiteľný, t.j. nevzbudzoval pochybnosti o jeho obsahu (3Cdo/79/2005). Odvolací súd uzavrel, že „[z] článku II. listiny ... je zrejmé, že žalovaný ako dlžník svoj prejav o existencii dlhu urobil v čase po vzniku dlhu. V tomto prejave žalovaného je obsiahnutý i prejav o výške dlhu v sume 1.100.000 Sk, ako aj o dôvode vzniku tohto dlhu. Zároveň je v ňom uvedený tiež prísľub žalovaného dlh zaplatiť v mesačných splátkach po 5.000 Sk od mesiaca január 2007. Obsah článku II. listiny označenej ako Zmluva o pôžičke nevzbudzuje žiadne pochybnosti o tom, že ide o uznanie dlhu urobené v súlade s ust. § 558 Občianskeho zákonníka.“

19. Právne východiska i závery odvolacieho súdu boli podľa názoru najvyššieho súdu v okolnostiach posudzovanej veci správne. Zásadný problém celkovej dovolacej argumentácie žalovaného spočíval v jeho zotrvávaní na názore, že listina predstavovala zmluvu o pôžičke, hoci odvolací súd primeraným a zákonne konformným spôsobom vysvetlil, že v posudzovanej veci listina nebola zmluvou o pôžičke, ale (iba) tzv. dlžobným úpisom. Najvyšší súd k uvedenému dodáva, že pokiaľ dôjde k odovzdaniu predmetu pôžičky ešte pred tým, ako je vyhotovená písomná podoba zmluvy o pôžičke, vzhľadom na realnosť zmluvy o pôžičke a jej neformálnosť musí platiť, že zmluva v takomto prípade nebola uzatvorená dňom podpisu písomného vyhotovenia zmluvy, ale už skôr a to odovzdaním predmetu pôžičky, čo predpokladá predchádzajúci konsenzus strán o vzniku zmluvy. Rovnako tak okolnostiam danej veci nezodpovedala výhrada dovolateľa, že „[p]odľa nášho názoru je možné uznať dlh, ktorý je dlhom teda už vznikol a nie potenciálny dlh ktorý v budúcnosti môže vzniknúť“ (bod 3.2.), nakoľko v danej veci dlh vznikol žalovanému odovzdaním predmetu pôžičky (peňazí) veriteľom dlžníkovi. Uvedené potvrdzuje aj právna doktrína, podľa ktorej „[p]redovšetkým kvôli reálnej povahe zmluvy o pôžičke dodnes pretrváva jej neformálnosť a závisí od vôle strán, či si zvolia písomnú formu, prípadne či spíšu len dôkaz o jej existencii - dlžný úpis. Pre vznik zmluvy nie je podstatné, kedy došlo k podpisu písomnej zmluvy o pôžičke, ale to, kedy došlo k dohode zmluvných strán a k reálnemu odovzdaniu vecí.“ (Števček, M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedlačko, F., Tomašovič, M. a kol. Občiansky zákonník II. § 451 - 880. 2. vydanie. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 2427-2440). V podobných súvislostiach už najvyšší súd uviedol, že „[z]mluva o pôžičke je neformálnou, ale reálnou zmluvou (kontraktom), ktorá vyžaduje odovzdanie predmetu pôžičky (peňazí) veriteľom dlžníkovi ... Od zmluvy o pôžičke treba odlišiť tzv. dlžobný úpis, ktorým dlžník písomne potvrdzuje, že dlhuje veriteľovi určitú sumu; tento úpis môže byť dlžníkom vydaný aj po uzavretí zmluvy a môžu byť s ním spojené i účinky uznania dlhu. Jeho existencia uľahčuje veriteľovi procesnú situáciu v tom, že dôkazné bremeno ohľadne dlhu v tej výške, na akú vyznieva dlžobný úpis, prechádza z veriteľa na dlžníka“ (5Cdo/55/98).

20. Z dôvodov vyššie uvedených dospel odvolací súd k záveru, že dovolanie žalovaného neopodstatnene smeruje proti takému rozsudku odvolacieho súdu, ktorý nespočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Najvyšší súd preto jeho nedôvodné dovolanie zamietol podľa § 448 CSP.

21. O trovách dovolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 453 ods. 1 CSP. Žalobca mal v dovolacom konaní plný úspech, preto mu proti neúspešnému žalovanému vznikol nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.